

Nowe upamiętnienie ofiar niemieckich zbrodni wojennych w Adampolu

W latach 1941-1943 w Adampolu istniał, utworzony przez niemieckie władze okupacyjne, obóz pracy dla ludności żydowskiej. Jego ofiary początkowo były grzebane w miejscach śmierci, następnie były wykopywane i palone w prowizorycznym krematorium w pobliżu obozu.

W tym samym miejscu spalono także poległych w bitwie pod Wyrkami, która odbyła się 8 maja 1944 roku, żołnierzy Armii Krajowej.

W miejscu opisywanym przez świadków jako rowy, w których palono zwłoki ofiar, w 1966 roku powstało upamiętnienie składające się z ogrodzonego placu wyłożonego płytkami chodnikowymi z rabatami oraz kamienia pamiątkowego. W 1984 roku dodano betonową podstawę kamienia i umieszczono na nim marmurową płytę z napisem. W 2009 roku dodatkowo ustawiono krzyż poświęcony poległym w bitwie pod Wyrkami.

Na początku XXI w. podjęto starania o zmianę dotychczasowego upamiętnienia na lepiej opisujące miejsce zdarzeń, jednakże wobec braku środków finansowych pozostały one bezskuteczne.

W 2018 roku rozpoczęto kolejne działania mające na celu odnowienie pomnika. Dzięki współpracy Gminy Wyrki, Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Komisji Rabinicznej do spraw Cmentarzy, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Wojewody Lubelskiego uzgodniono nową koncepcję pomnika.

Projekt dwuczęściowego monumentu na jednolitej podstawie powstał w Pracowni Artystyczno-Kamieniarskiej Pana Witolda Marcewicza z Bełżyc.

Do budowy przystąpiono w grudniu 2020 roku. W miejscu dotychczasowego upamiętnienia powstały dwa pomniki z piaskowca na granitowej podstawie. Część mająca kształt krzyża, z płaskorzeźbą orła AK jest poświęcona żołnierzom Armii Krajowej poległym w bitwie pod Wyrkami stoczonej z Niemcami. Część mająca kształt macewy jest poświęcona polskim Żydom, ofiarom niemieckiego obozu pracy w Adampolu. Teren wokół pomnika został wyłożony kostką. Dotychczasowe elementy upamiętnienia zostały umieszczone w prześwicie, za nową budowlą.

Budowa pomników została dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w kwocie **57.000,00 zł**.

Zagospodarowanie terenu wokół pomnika zostało sfinansowane dotacją celową ze środków Wojewody Lubelskiego przeznaczonych na utrzymanie grobów i cmentarzy wojennych w kwocie **20.000,00 zł**.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

